

Извјештај о квалитету
АНКЕТА О РАДНОЈ СНАЗИ,
2014.

Републички завод за статистику,
Бања Лука, 2014.

Садржај

1. Увод у статистички процес и његове резултате – Методологија истраживања	5
1.1. Намјена и периодика провођења истраживања	5
1.2. Правни основ и одговорност статистичких институција	5
1.3. Јединица посматрања	5
1.4. Прикупљање података	6
1.5. Обухват	6
1.6. Дефиниције	7
1.7. Обрада података	8
1.8. Објављивање резултата	8
1.9. Кључне варијабле	8
1.10. Кључне статистике	9
1.11. Упитник	9
1.12. Контакт информације	9
2. Релевантност	10
2.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа расположивих ESS статистика (R1)	10
3. Тачност	10
3.1. Грешке узорковања	10
3.1.1. <i>Поступак израчунавања грешака узорковања</i>	<i>10</i>
3.1.2. <i>Грешка узорковања – Показатељ квалитета и учинка – Коефицијент варијације (A1)</i>	<i>10</i>
3.1.3. <i>Објашњења грешака узорковања</i>	<i>11</i>
3.1.4. <i>Активности за смањење грешака узорковања</i>	<i>11</i>
3.2. Неузорачке грешке	11
3.2.1. <i>Грешке обухвата</i>	<i>11</i>
3.2.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа прекомјерног обухвата (A2)	11
3.2.1.2. Грешка недовољног обухвата	11
3.2.1.3. Мјере за смањење грешака обухвата	11
3.2.2. <i>Грешке мјерења</i>	<i>11</i>
3.2.2.1. Контроле за откривање грешака мјерења	11
3.2.2.2. Разлози за настанак грешака мјерења	12
3.2.2.3. Поступање у случају грешака мјерења	12
3.2.2.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа едитовања/уређивања података (A3)	12
3.2.2.5. Мјере за смањење броја грешака мјерења	12
3.2.3. <i>Грешке неодговора</i>	<i>12</i>
3.2.3.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора извјештајне јединице (A4)	12
3.2.3.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора варијабле (A5)	12
3.2.3.3. Поступци у случају неодговора	13
3.2.3.4. Поступци за смањење стопе неодговора	13
3.2.3.5. Показатељ квалитета и учинка – Стопа импутираних података (A6)	13
3.2.3.6. Показатељ квалитета и учинка – Број учињених грешака, према врсти (A7)	13
3.2.3.7. Показатељ квалитета и учинка – Просјечна величина ревизије (A8)	13
4. Правовременост и тачност објављивања података	13
4.1. Правовременост објављивања података	13
4.1.1. <i>Показатељ квалитета и учинка – Правовременост претходних резултата (T1)</i>	<i>13</i>
4.1.2. <i>Показатељ квалитета и учинка – Правовременост коначних резултата (T2)</i>	<i>13</i>
4.2. Тачност објављивања	13
4.2.1. <i>Показатељ квалитета и учинка – Тачност објављивања (T3)</i>	<i>14</i>
4.3. Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности објављивања	14
5. Доступност и јасноћа	14
5.1. Доступност	14
5.1.1. <i>Канали дисеминације</i>	<i>14</i>

5.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених канала дисеминације (AC1).....	14
5.1.3. Начини дисеминације	14
5.1.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених начина дисеминације (AC2)	15
5.1.5. Показатељ квалитета и учинка – Број приступа on-line бази података (AC3).....	15
5.2. Јасноћа	15
5.2.1. Штампане публикације и објављивање на интернету.....	15
5.2.1.1. Дисеминирани резултати.....	15
5.2.1.2. Ниво (детаљност) дисеминације.....	15
5.2.1.3. Метаподаци.....	15
5.2.1.4. Мјере за побољшање јасноће дисеминираних резултата	15
5.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC4).....	16
6. Упоредивост и усклађеност.....	16
6.1. Временска упоредивост	16
6.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Дужина упоредивих временских серија (CC1).....	16
6.1.2. Прекиди у временским серијама	16
6.1.3. Остали фактори, који утичу на временску упоредивост	16
6.2. Географска упоредивост	16
6.2.1. Упоредивост с чланицама Европског статистичког система	16
6.3. Десезонирање	16
6.4. Усклађеност између претходних и коначних података	16
6.4.1. Политика дисеминације претходних података	16
6.4.2. Показатељ квалитета – Усклађеност између претходних и коначних података (CC2)	16
6.4.3. Разлози за веће разлике између претходних и коначних података	16
6.5. Усклађеност с резултатима референтног истраживања	17
6.5.1. Кратак опис референтног истраживања	17
6.5.2. Показатељ квалитета и учинка – Усклађеност са референтним подацима (CC3)	17
6.5.3. Разлози за већа одступања	17
7. Уступци – компромиси између излазних компоненти квалитета.....	17
8. Процјена корисничких потреба и перцепција корисника	18
8.1. Класификовање и разумијевање корисника.....	18
8.2. Мјерење перцепција и задовољства корисника.....	18
8.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Индекс задовољства корисника (US1)	18
8.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Вријеме протекло од задњег истраживања задовољства корисника (US2)	18
9. Трошкови и оптерећеност испитаника/извјештајних јединица	18
9.1. Трошкови Републичког завода за статистику.....	18
9.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишњи оперативни трошкови, просјек према главним трошковним компонентама (PCR1)	18
9.2. Оптерећеност и трошкови испитаника/извјештајних јединица	18
9.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишње оптерећење испитаника у часовима и/или финансијским показатељима (PCR2)	18
9.3. Мјере за смањивање трошкова и оптерећености	19
10. Повјерљивост, транспарентност и заштита	19
10.1. Повјерљивост	19
10.2. Транспарентност	19
10.3. Заштита.....	19
11. Закључак	19

1. Увод у статистички процес и његове резултате – Методологија истраживања

1.1. Намјена и периодика провођења истраживања

Анкета о радној снази (АПС) спроводи се широм свијета и то је најпотпунији извор података о статусу лица на тржишту рада. Методолошке основе Анкете су засноване на препорукама и дефиницијама Међународне организације рада-МОП (International Labour Organisation-ILO), чиме је обезбијеђена међународна упоредивост добијених резултата.

Републички завод за статистику Републике Српске Анкету о радној снази проводи од 2006. године. Анкета се проводи једном годишње.

Анкета о радној снази је статистичка активност усмјерена на домаћинство и дизајнирана тако да обезбиједи прибављање података о основним контингентима становништва старог 15 и више година, а који омогућавају сагледавање карактеристика тржишта рада једне земље. Основни циљ Анкете је добијање података о три основна, међусобно искључива контингента становништва: запослених, незапослених и неактивних лица.

Поред демографских, социоекономских и образовних података, Анкетом се прикупљају и подаци о запослености, незапослености, подзапослености, као и подаци о занимању, радном времену, трајању радног односа, додатном запослењу, школовању и даљем усавршавању, тражењу посла, итд. Прикупљени подаци омогућавају израчунавање најзначајнијих показатеља стања на тржишту рада и стања у економији једне земље а то су стопе: активности, запослености и незапослености.

Подаци добијени из Анкете о радној снази засновани су на концепту радне снаге (Labour Force Concept) и нису методолошки упоредиви са подацима који се добијају из других статистичких или административних извора.

1.2. Правни основ и одговорност статистичких институција

Ова статистичка активност се проводи на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03), Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. године и важећег годишњег Плана рада Републичког завода за статистику.

1.3. Јединица посматрања

Јединица посматрања у Анкети је домаћинство које је изабрано у узорак методом случајног избора.

Домаћинством се сматра свака породична или друга заједница лица која се изјасне да заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмиривање основних животних потреба, без обзира да ли се сви чланови стално налазе у мјесту гдје је настањено домаћинство или неки од њих бораве одређено вријеме у другом насељу, односно страном држави због рада, школовања или из других разлога.

Домаћинство може бити:

- Двоје или више лица, без обзира на њихову сродност, која дијеле исти стамбени простор и која обично заједнички набављају и троше храну (вишечлано домаћинство) и
- Једно лице које у стамбеном простору живи само, или живи са другим лицима, али не учествује у заједничком набављању и трошењу хране (једночлано домаћинство).

Анкетом се не обухватају колективна домаћинства (дом или хотел за самце, студентски, ђачки дом, дом за дјецу и омладину са посебним потребама, дом за социјално угрожену дјецу, дом за пензионере, старе и изнемогле, други домови за збрињавање и његу, самостани, манастири, интернати и сл.).

Јединица анкетирања је члан изабраног домаћинства, а то је свако лице које станује и храни се у домаћинству као и лице које је у вријеме спровођења анкете привремено одсутно из домаћинства јер је:

- Студент или ученик кога издржавају родитељи без обзира на дужину његовог одсуства;
- Отишло на туристичко путовање или у посјету рођацима или пријатељима или на пословно путовање, нпр. железнички радник, трговачки путник, морепловац, итд;
- У притвору или смјештено у специјализовану установу (психијатријска клиника, азил, санаторијум, старачки дом, итд.) са боравком мањим од 12 мјесеци;
- Одсутно из домаћинства 12 или више мјесеци због запослења унутар граница БиХ или запослења код домаћег послодавца изван граница БиХ.

Члановима домаћинства не сматрају се:

- Гости, било да су у питању рођаци или не, а који имају друго трајно мјесто становања (под гостима сматрамо чланове другог домаћинства);
- Лица која раде као кућна испомоћ, ако живе одвојено;
- Лица у притвору и лица која се налазе у специјализованим установама (психијатријским клиникама, азилима, санаторијумима, старачким домовима, итд.) са боравком дужим од 12 мјесеци.

Чланом домаћинства не сматра се лице које је рођено након референтне седмице, а на супрот томе члан домаћинства је лице које је било живо током референтне седмице, а које је након тог периода умрло.

1.4. Прикупљање података

Подаци се прикупљају непосредно од свих чланова узорком изабраног домаћинства путем интервјуа. Одговоре у Анкети даје сваки члан домаћинства за себе, а за дјецу млађу од 15 година родитељ или старатељ. Изнимно, носилац домаћинства или најупућеније лице у домаћинству може дати одговоре за све чланове посматраног домаћинства.

Референтни период је вријеме у којем се вршило прикупљање података. Већина података се односи на економску активност лица у конкретној календарској седмици, од понедељка до недјеље, која се назива референтном седмицом. Одређени број података се односи на друге периоде (четири седмице, или година у односу на референтну седмицу).

Референтна седмица за АРС 2014 била је од 7. до 13. априла 2014. године и претходила је периоду теренског рада, односно анкетирања. Анкетирање је обављено у периоду од 14. априла до 27. априла 2014. године.

Теренски рад је био организован у подручним одјељењима Републичког завода за статистику Републике Српске. На прикупљању података било је ангажовано 61 анкетар и 12 контролора. За унос података ангажовано је 7 лица, а организован је у сједишту Завода и трајао је мјесец дана.

За спровођење Анкете користили су се сљедећи методолошки инструменти:

- Упитник АРС - 2014 (АРС 1);
- Упитник о неодзиву (АРС 2);
- Упутство за попуњавање упитника (АРС 3);
- Списак стамбених јединица и домаћинстава изабраних у узорак (АРС 4);
- Извјештаји о току анкетирања (АРС 5);
- Прилози:
 - Списак држава;
 - Списак општина;
 - Класификација дјелатности;
 - Класификација занимања.

1.5. Обухват

Демографски подаци прикупљају се за све чланове домаћинства који живе у изабраним стамбеним јединицама, а подаци о радној активности за чланове домаћинства старе 15 и више година који су дефинисани као јединица анкетирања.

Анкетом је обухваћено 3 565 домаћинстава.

Узорак је дизајниран као стратификовани двоетапни случајни узорак. У првој етапи извршен је избор пописних кругова. У другој етапи, у оквиру изабраних пописних кругова, извршен је избор домаћинстава. Стратификација у одабиру домаћинстава за АРС је извршена и према типу насеља (градско и остало) тако да се ради о стратификованом двоетапном случајном узорку у коме има 6 стратума.

Оквир за АРС узорак је БиХ Мастер узорак из 2009. године којим је обухваћено 67 974 домаћинства.

1.6. Дефиниције

Радно способно становништво обухвата сва лица стара 15 и више година.

Запослена лица су лица стара 15 и више година која су:

- Током референтне седмице радила најмање један час за плату или накнаду, без обзира на њихов формални статус или
- Нису радила током референтне седмице, а имају посао на који ће се вратити.

Контингент запослених лица чине: запослени за плату (лица у запослењу која за свој рад примају плату или накнаду); samozапослени (послодавци који управљају пословним субјектом и запошљавају једног или више запосленика, те лица која раде за властити рачун и не запошљавају запосленике); неплаћени помажући чланови домаћинства (чланови који раде у породичном бизнису).

Подзапослена лица су лица које раде краће од прописаног радног времена и желе да раде више и спремна су да прихвате више посла у наредне двије седмице.

Незапослена лица су лица која имају 15 и више година и која:

- Нису у референтној седмици обављала никакву активност за плату или накнаду, нити су имала посао на који ће се вратити;
- Су у току четири седмице (референтна и три претходне седмице) активно тражила посао или су нашла посао и у скорој будућности ће почети да раде;
- Би могла почети да раде (била би расположива за преузимање посла) у току наредне двије седмице ако им буде понуђен посао.

Радну снагу или економски активно становништво чине запослена и незапослена лица.

Неактивно становништво чине сва лица која имају 15 и више година и која у референтној седмици нису радила те која током четири седмице (референтна и три претходне) нису предузимала никакве радње с циљем тражења посла, као и лица која нису спремна да почну да раде у наредне двије седмице ако би им посао био понуђен.

Обесхрабрена неактивна лица су лица које нису тражила посао у референтном периоду јер су увјерена да га не могу наћи, иако желе да раде и спремна су да почну да раде у наредне двије седмице ако би им посао био понуђен.

Претходно наведени статуси су статуси анкетираних лица према дефиницијама Међународне организације рада (МОП), а радни статус анкетираних лица према његовом сопственом мишљењу је субјективни радни статус.

Стопа активности представља процентуално учешће радне снаге у радно способном становништву.

Стопа запослености представља процентуално учешће запослених лица у радно способном становништву.

Стопа незапослености представља процентуално учешће незапослених лица у радној снази.

1.7. Обрада података

Сређивање и обрада статистичког материјала организована је централизовано, односно у централни Републичког завода за статистику Републике Српске.

Приликом обраде анкетног материјала неодговори су сврстани у три групе: неодговори цијелог домаћинства, неодговор једног члана у домаћинству и неодговори на поједина питања.

Код неодговора цијелог домаћинства (било да није нађено на адреси или је одбило учешће у Анкети из неког разлога) није се вршила импутација, већ се корекција уводила кроз пондерисање (корекција иницијалног пондера неодговором). У 2014. години није било случајева да је члан домаћинства одбио да учествује у Анкети (у ком случају се, такође, не би вршила импутација). Код неодговора на одређено питање вршила се импутација и то зависно од врсте питања. Импутација се вршила само на варијаблама битним за израду публикације, као што су дужина тражења посла, просјечни часови рада, итд. Код континуираних варијабли се обично примјењивао поступак просјека или медијане и то у посматраним групама нпр. за одређену старосну категорију, одређену школску спрему, одређено занимање, итд. Код категоријских варијабли користио се или историјски податак (ако постоји – нпр. Анкета из претходне године) или логичко закључивање (ако је ових случајева мало) или hot-deck метода. Понекад се вршила и накнадна телефонска контрола.

Корекција за неодговор се вршила на сваком од стратума. Због непостојања поузданих екстерних извора, нису вршене додатне корекције, као што су калибрација и постстратификација.

У апликацију за унос анкетних података уграђене су контроле које онемогућавају да се у базу унесу рачунски и логички неисправни подаци. То су, углавном, »HARD« контроле које упозоравају и заустављају унос, док се не унесу исправни подаци. Овакав начин уноса обезбјеђује базу са логички и рачунски исправним подацима.

1.8. Објављивање резултата

Претходни резултати Анкете о радној снази 2014, објављени су у Саопштењу 21.7.2014. године, односно 98 дана након краја референтног периода.

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/anketa_o_radnoj_snazi/2014/ARS_2014_PrethodniRezultati.pdf

Тематски билтен АРС – 2014 садржи годишње податаке из Анкета о радној снази проведених 2012, 2013 и 2014. године. Подаци су приказани у апсолутним и релативним вриједностима (апсолутни бројеви, стопе). Билтен је објављен 197 дана након краја референтног периода тј. 31.10.2014. године. Подаци су, такође, објављени и у Статистичком годишњаку и у публикацији „Ово је Република Српска“.

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/anketa_o_radnoj_snazi/ANKETA_O_RADNOJ_SNAZI_7.pdf

1.9. Кључне варијабле

- Активност у току референтне седмице;
- Привремена одсутност са посла;
- Разлог одсутности са посла;
- Датум почетка рада на главном послу;
- Разлог нетражења посла;
- Занимање на главном послу;
- Претежна дјелатност на главном послу;
- Положај у запослености;
- Уобичајено мјесто обављања посла;
- Број часова рада;
- Дужина тражења посла;
- Статус прије почетка тражења посла;
- Врста школе која се похађа;
- Област школе која се похађа.

1.10. Кључне статистике

- Индикатор незапослености (учешће незапослених у активном становништву);
- Индикатор запослености (учешће запослених у становништву радног узраста);
- Индикатор активности (учешће активног становништва у становништву радног узраста);
- Индикатор неактивности (процент неактивних у становништву радног узраста);
- Број незапослених лица (лица која немају посао, активно га траже и спремна су да почну да раде ако би им посао био понуђен);
- Број запослених лица (лица која су обављала неки посао најмање један час у референтној седмици за који су плаћена у новцу или натури, затим лица која су имала запослење али су у тој седмици била одсутна с посла, као и чланови домаћинства који помажу у вођењу породичног посла без директне накнаде);
- Број активног становништва (представља збир запослених и незапослених односно представља мјеру понуде рада у једној земљи);
- Статус запослених (приказује дистрибуцију запослених према статусу на тржишту рада: запослени за плату (запосленици), samozапослени и неплаћени помажући чланови домаћинства; свака категорија је изражена као процентуално учешће у укупној запослености);
- Запосленост по групама подручја дјелатности (показује дистрибуцију запослених према подручјима дјелатности: пољопривреда, индустрија и услуге; запосленост сваког подручја је изражена као процентуално учешће у укупној запослености);
- Незапосленост младих (четири индикатора: стопа незапослености младих, однос стопе незапослености младих и стопе незапослености одраслих, удио незапослених младих у укупном броју незапослених и удио незапослених младих у укупној популацији младих);
- Дугорочна незапосленост (лица која активно траже посао годину дана и дуже; два основна индикатора су: стопа дугорочне незапослености као однос дугорочно незапослених у активном становништву и процентуално учешће дугорочно незапослених у незапосленима);
- Незапосленост у зависности од нивоа образовања (два индикатора: дистрибуција незапослених према нивоу образовања и стопе незапослености према нивоу образовања).

1.11. Упитник

Упитник је доступан на интернет страници Завода за статистику Републике Српске http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/obrasci/rad/ARS_2014_Upitnik_SRP.pdf

Упитник за АРС се састоји из два дијела, и то АРС 1а који се попуњава за све чланове домаћинства и АРС 1б који се попуњава за сва лица која су испунила критериј наведен у колони 21 АРС 1а.

Ова два дијела Упитника се и технички разликују. У АРС 1а подаци се уписују водоравно, један ред за једног члана домаћинства, док се у АРС 1б подаци уписују усправно, једна колона за једног члана домаћинства.

1.12. Контакт информације

Владимир Копривица е-mail: vladimir.koprivica@rzs.rs.ba
Дарко Маринковић е-mail: darko.marinkovic@rzs.rs.ba

телефон: 051 332-751
телефон: 051 332-724

2. Релевантност

Подаци из Анкете о радној снази достављају се Агенцији за статистику Босне и Херцеговине, која је надлежна за агрегирање података за ниво БиХ и извјештавање Статистичке канцеларије Европске Уније, Еуростат-а.

Осим за потребе извјештавања Еуростата, Анкета о радној снази задовољава потребе корисника података (Министарство рада Републике Српске, Завод за запошљавање Републике Српске, Гендер центар Републике Српске, Савјет министара Босне и Херцеговине итд) јер производи међународно упоредиве податке који се користе за израду стратешких докумената (стратегије развоја, стратегије запошљавања итд) као и за израду различитих анализа и пројеката (нпр. смањење дугорочне незапослености, неискоришћеност радне снаге, смањење сиромаштва запослених, повећање квалитета посла, родна једнакост на тржишту рада итд).

2.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа расположивих ЕСС статистика (R1)

Стопа расположивих статистика Европског статистичког система (ЕСС) је однос између расположивих статистика и статистика захтјеваних (прописаних) уредбама и регулативама (овдје се прије свега мисли на уредбе и регулативе Европске Комисије и осталих релевантних међународних организација).

Стопа расположивих статистика износи 100,0% [(196/196x100)] јер су испоштоване све, по Уредби, обавезне варијабле на основу којих се рачунају статистике. Анкета о радној снази (АРС/2014) је рађена на основу регулатива Европске комисије број 577/98, 1897/2000 и 377/2008 и неусклађеност се једино односи на периодичку спровођења. У БиХ и у Републици Српској АРС се, због ограничених ресурса, спроводи једном годишње, а по регулативама се захтјева да се спроводи континуирано, односно мјесечно.

3. Тачност

3.1. Грешке узорковања

3.1.1. Поступак израчунавања грешака узорковања

Грешке узорковања се приказују за сљедеће статистике и/или варијабе: укупно становништво, радно способно становништво, радну снагу, запослена лица, незапослена лица, неактивна лица, лица млађа од 15 година, лица 15-64 година, стопу активности, стопу запослености и стопу незапослености.

3.1.2. Грешка узорковања – Показатељ квалитета и учинка – Коefицијент варијације (A1)

Интервали повјерења, стандардне грешке и коefицијенти варијације – АРС 2014

	Процена	Стандардна девијација	Доња 95% граница интервала повјерења	Горња 95% граница интервала повјерења	Коefицијент варијације%
Хиљ.					
1. Укупно становништво (3+6+7)	1 001	40	923	1 079	4,0
2. Радно способно становништво	873	34	806	939	3,9
3. Радна снага (4+5)	410	19	373	448	4,6
4. Запослени	305	14	277	333	4,7
5. Незапослени	105	7	92	119	6,5
6. Неактивни	463	18	427	498	3,9
7. Лица млађа од 15 година	128	7	114	143	5,7
8. Лица 15-64 године	655	28	599	710	4,3
Стопе (%)					
Стопа активности	47,0	0,8	45,3	48,7	1,8
Стопа запослености	34,9	0,8	33,4	36,4	2,2
Стопа незапослености	25,7	1,0	23,7	27,7	3,9

3.1.3. Објашњења

Грешке узорковања настају као чињеница да се Анкета проводи на узорку, односно на дијелу, а не на цијелој циљаној популацији (која би у случају АРС била сва лица у РС са 15 и више година). Обухватање цијеле популације тј. провођење пописа захтјевало би много више времена и значајно већа финансијска средства за реализацију. Такође је познато, да је за једно истраживање могуће изабрати велики број могућих узорака, при чему би сваки узорак дао одређене процјене кључних индикатора које би биле више или мање различите. Управо грешке узорковања, које су за разлику од неузорачких грешака мјерљиве, указују на то колико су оцијењени индикатори поуздани, односно дају мјеру варијације оцјена индикатора из свих могућих узорака. Као провјера поузданости оцијењених индикатора користи се коефицијент варијације (CV) и интервал повјерења.

Знакови за ниво поузданости су:

1. () Податак је мање сигуран ($10\% \leq CV < 20\%$);
2. (()) Податак је несигуран ($20\% \leq CV < 30\%$);
3. • Податак је екстремно несигуран ($CV \geq 30\%$).

3.1.4. Активности за смањење грешака узорковања

Грешке узорковања на кључним индикаторима (стопа запослености, незапослености, активности) су сасвим прихватљиве. Већа поузданост других индикатора или ових главних, али на детаљнијим нивоима, могућа би била само у случају повећања узорка.

3.2. Неузорачке грешке

3.2.1. Грешке обухвата

Грешке обухвата подразумијевају разлике између циљане популације и популације која се нашла у узорку.

3.2.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа прекомјерног обухвата (A2)

У АРС за 2014. годину, 31 стамбена јединица била је или напуштена или празна. Један од разлога прекомјерног обухвата је временска разлика између избора Мастер узорка и избора узорка за АРС 2014 (пет година).

3.2.1.2. Грешка недовољног обухвата

Један од разлога подизвјештавања је временска разлика између избора Мастер узорка и избора узорка за АРС 2014. На тај начин се не обухватају домаћинства која живе у стамбеним јединицама која су формирана после избора Мастер узорка, а која би требало да се налазе у оквиру за избор узорка.

3.2.1.3. Мјере за смањење грешака обухвата

Коришћење података из Пописа становништва, домаћинства и станова за избор узорка, као и коришћење административних регистара који се односе на становништво.

3.2.2. Грешке мјерења

3.2.2.1. Контроле за откривање грешака мјерења

Прије него се приступи уносу података, папирни обрасци се прегледају и уколико се уоче неке неправилности у подацима, које се не могу кориговати на основу осталих података, лице задужено за ову контролу успоставља телефонски контакт са домаћинством и тако сазнаје праве информације на основу којих коригује податке на упитнику.

У току самог уноса података у електронску базу података (Blaise 4.7. - програм за анкетна истраживања), подаци се други пут контролишу, помоћу успостављених логичких и рачунских контрола. Уколико се унесе податак који не задовољава унапријед дефинисане контроле, зауставља се унос све док се не унесе исправан податак (тзв. »hard« контроле). Уколико је неопходно и у овој фази се поново контактира домаћинство телефонски, да би се кориговали подаци. Мали је број контрола које само упозоравају али дозвољавају унос података који није у складу са унапријед дефинисаном контролом (тзв »soft« контроле). На самом почетку уноса података са обрасца, провјерава се да ли је то домаћинство из планираног узорка за ово истраживање. Није могуће унијети два пута исти упитник. Број упитника на којима је дат

одговор и број упитника за неодговор морају дати комплетан узорак домаћинства за ово истраживање. Унутар самог упитника уграђене су одређене везе између података а које су дефинисане кроз контроле, као нпр. лице старо 14 година не може имати диплому високе спреме, итд.

3.2.2.2. Разлози за настанак грешака мјерења

Разлози за настанак грешака мјерења могу бити:

- Начин дизајнирања инструмената за спровођење Анкете (упитника, упутства, спискова домаћинства). У Анкети о радној снази 2014 забиљежена су 2 случаја у којима на списку домаћинства није било имена родитеља носиоца домаћинства;
- Одбијање даваоца података;
- Утицај анкетара на одговоре испитаника (контролом нису уочени овакви случајеви) и грешке анкетара приликом уписивања одговора. Најчешће грешке које су анкетари правили су попуњавање погрешних колона. Наиме, у другом дијелу упитника, за сваког члана домаћинства, старијег од 15 година, попуњава се посебна колона. У неколико случајева (15 упитника) у колони једног члана домаћинства уписивали су се подаци од другог члана домаћинства. Све ове грешке су приликом контроле уочене и исправљене од стране контролора.

3.2.2.3. Поступање у случају грешака мјерења

Лице задужено за методолошку подршку истраживању је задужено за отклањање грешака. У ту сврху користило је остале податке у упитнику који су могли помоћи за исправљање погрешног податка, као и напомену коју је уписао анкетар. Ако то није било довољно, успостављао се телефонски контакт са домаћинством, а у случају да домаћинство нема телефонски број, контактирао се анкетар који је био задужен за то домаћинство од кога се тражило да поново посјети домаћинство и у сарадњи са њим коригује нелогичан податак.

3.2.2.4 Показатељ квалитета и учинка – Стопа едитовања/уређивања података (А3)

Не постоје тачне евиденције о исправкама у фази уређивања података. Евентуалне грешке које настану приликом анкетирања исправљају се у папирној форми од стране контролора, и касније приликом уноса података, прије саме обраде података.

3.2.2.5 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Инструктажа анкетара, у трајању од 2 дана, је важна фаза у овом истраживању јер омогућује да анкетари на прави начин третирају сва питања у обрасцу што резултира мањим бројем неисправних одговора. Анкетар добија комплетан методолошки материјал са свим објашњењима. Сваком анкетару је за вријеме трајања теренског рада на располагању контролор који му помаже у свим ситуацијама у којима затражи помоћ. Веза контролора са анкетаром постоји и након завршеног теренског рада. Посебна пажња се посвећивала анкетарима који су први пут радили на реализацији АРС-а.

3.2.3. Грешке неодговора

3.2.3.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора извјештајне јединице (А4)

Стопе неодговора по типу насеља

Тип насеља	Стопа неодговора (%)	Респондентна домаћинства	Нереспондентна домаћинства	Укупно
Урбани	20,5	1 089	281	1 370
Рурални	12,8	1 914	281	2 195
Укупно	15,8	3 003	562	3 565

3.2.3.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора варијабле (А5)

Пошто кроз апликацију није ријешена процедура за евиденцију броја неодговора по појединим варијаблама, процјена је да се стопа креће око 0,1%.

3.2.3.3. Поступци у случају неодговора

Ако недостају подаци тј. нису дати одговори на одређена питања (о одређеним варијаблама), успостављала се телефонска веза с извјештајном јединицом односно чланом домаћинства и уз његову помоћ по потреби допуњавале су се недостајуће вриједности. Изузетно ако се није успоставила телефонска веза, вриједност варијабле се процјењивала на бази историјских података.

3.2.3.4. Поступци за смањење стопе неодговора

Писање прецизнијих методолошких објашњења, које се односе на одређено питање (варијаблу), побољшање обучености анкетара, информисаност јавности о Анкети итд.

3.2.3.5. Показатељ квалитета и учинка – Стопа импутираних података (А6)

Импутирале су се недостајуће вриједности код питања (односно варијабли) на која анкетирани лица нису знала или нису хтјела да одговоре.

Кроз апликацију није ријешена процедура за евиденцију импутираних података

3.2.3.6. Показатељ квалитета и учинка – Број учињених грешака, према врсти (А7)

Није било грешака, значи да је коректно примијењена методологија, те није погрешан податак укључен у саопштење за јавност; аналитичка презентација и дијаграми нису пружили погрешну слику о објављеним подацима.

3.2.3.7. Показатељ квалитета и учинка – Просјечна величина ревизије (А8)

Није планирана и није спроведена ревизија.

4. Правовременост и тачност објављивања

4.1. Правовременост објављивања

Правовременост објављивања података представља интервал између краја посматраног периода на који се податак односи и датума објављивања.

4.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост претходних резултата (Т1)

Крај референтне седмице	Претходни резултати	Број дана од краја референтне седмице до објављивања претходних резултата
13.04.2014.	21.07.2014.	T+98

4.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост коначних резултата (Т2)

Крај референтне седмице	Коначни резултати	Број дана од краја референтне седмице до објављивања коначних резултата
13.04.2014.	31.10.2014.	T+197

4.2. Тачност објављивања

Тачност објављивања представља интервал између стварног и планираног датума објављивања података, који је одређен Календаром публиковања.

4.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Тачност објављивања (Т3)

Претходни и коначни резултати су објављени према Календару публикавања, односно 21.07.2014. за претходне, а 31.10.2014. године за коначне резултате.

4.3. Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правремености и тачности објављивања

Није било кашњења односно подаци су објављени према Календару публикавања.

5. Доступност и јасноћа

5.1. Доступност

Корисници статистичких података могу лако и једноставно доћи до података из Анкете о радној снази јер се објављују на интернет страници Завода и у штампаним публикацијама (Билтен, Саопштење, Статистички годишњак и публикација „Ово је Република Српска“).

5.1.1. Канали дисеминације

Број	Канали дисеминације	Коришћено
1	Интернет страница	ДА
2	Писани захтјеви корисника по њиховој спецификацији	ДА
3	Подаци који се објављују путем телефона	ДА
4	Дигитални медији (CD, дискете, итд.)	ДА
5	Подаци представљени на новинарској конференцији	ДА
6	Тематски билтен	ДА
7	Посебне штампане публикације	ДА
8	Базе, доступне спољним корисницима	ДА
9	Статистички заштићени микроподаци	НЕ

5.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених канала дисеминације (АС1)

Стопа коришћених канала дисеминације резултата је 89% (8/9X100).

5.1.3. Начини дисеминације

При објављивању резултата проведене Анкете о радној снази 2014 коришћени су сљедећи начини дисеминације:

Број	Начини дисеминације	Коришћено
1	Интернет страница	ДА
2	Интернет странице осталих институција	ДА
3	Интернет странице међународних организација	НЕ
4	Писани захтјеви	ДА
5	Телефонско посредовање	ДА
6	Дигитални медији (CD, дискете, итд.)	ДА
7	Подаци представљени на новинарској конференцији	ДА
8	Годишњак	ДА
9	„Ово је Република Српска“	ДА
10	Саопштење	ДА
11	Тематски билтен	ДА
12	Посебне публикације	НЕ

13	Публикације Еуростата	НЕ
14	Публикације осталих међународних организација (ОЕЦД, ИМФ)	ДА
15	Базе података, намијењене за интерну употребу	ДА
16	Базе, доступне спољним корисницима	ДА

5.1.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених начина дисеминације (АС2)

Стопа коришћених начина дисеминације је 81,3% (13/16X100).

5.1.5. Показатељ квалитета и учинка – Број приступа on-line бази података (АС3)

Не постоји процедура за евиденцију броја приступа подацима АРС.

5.2. Јасноћа

Заједно са подацима у публикацијама су доступна и методолошка објашњења и дефиниције основних индикатора и појмова.

5.2.1. Штампане публикације и објављивање на интернету

- Саопштење „АНКЕТА О РАДНОЈ СНАЗИ 2014“;
- Тематски билтен „АНКЕТА О РАДНОЈ СНАЗИ 2014“;
- „Ово је Република Српска“;
- „Жене и мушкарци у Републици Српској“;
- Статистички Годишњак Републике Српске.

5.2.1.1. Дисеминирани резултати

Резултати Анкете су приказани у облику апсолутних бројева, изражени у хиљадама и процентима. Поред табеларног прегледа, подаци су приказани у облику графикана.

За све публиковане резултате урађена је провјера поузданости рачунањем коефицијента варијације, интервала поузданости и стандардне девијације.

5.2.1.2. Ниво (деталјност) дисеминације

Подаци су приказани по полу, појединим старосним групама, по подручјима Класификације дјелатности КДБиХ 2010 која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2., нивоу образовања, статусу у запослености, дужини радног времена, трајању незапослености.

5.2.1.3. Метаподаци

У оквиру Метаподатака, на званичној интернет страници Завода, за ово истраживање су доступни основни појмови и дефиниције, као и Методологија у дијелу интернет странице који се односи на статистику рада.

Поред тога, у краћем облику, метаподаци су доступни и у оквиру штампаних и електронских публикација:

Упутство за прикупљање података и попуњавање упитника за Анкету о радној снази

http://www.rzs.rs.ba/static/uploads/ankete/radna_snaga/Uputstvo-ARS_2012_za_Republiku_Srpsku.pdf

Тематски билтен „АНКЕТА О РАДНОЈ СНАЗИ 2014“,

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/bilteni/anketa_o_radnoj_snazi/ANKETA_O_RADNOJ_SNAZI_7.pdf

Саопштење „АНКЕТА О РАДНОЈ СНАЗИ 2014“,

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/anketa_o_radnoj_snazi/2014/ARS_2014_PrethodniRezultati.pdf

5.2.1.4. Мјере за побољшање јасноће дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани.

5.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC4)

Није предмет посебних анализа у Анкети о радној снази 2014.

6. Упоредивост и усклађеност

6.1. Временска упоредивост

6.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Дужина упоредивих временских серија (CC1)

Од 2006. до 2014. године Анкета о радној снази спроводи се једном годишње у априлу. Тренутно постоји временска серија од 9 година, тако да је вриједност показатеља 9.

6.1.2. Прекиди у временским серијама

Није било прекида годишњих временских серија.

6.1.3. Остали фактори, који утичу на временску упоредивост

Не постоје посебни фактори који могу утицати на упоредивост временских серија с обзиром да су максимално испоштоване регулативе у вези са варијаблама које су захтјеване овом Анкетом.

6.2. Географска упоредивост

6.2.1. Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Обезбијеђено је поређење са резултатима Анкете о радној снази у Европском статистичком систему јер је Анкета о радној снази (APC/2014) рађена на основу регулатива Европске комисије број 577/98, 377/2008 и 1897/2000. Неусклађеност се једино односи на периодичку спровођења. У БиХ и у Републици Српској APC се, због ограничења у ресурсима, спроводи једном годишње, а по регулативама се захтијева да се спроводи континуирано, односно мјесечно.

6.3. Десезонирање

Не врши се десезонирање, јер се ради о истраживању које се спроводи једном годишње.

6.4. Усклађеност између претходних и коначних података

6.4.1. Политика дисеминације претходних података

Користи се политика дисеминације претходних резултата Анкете о радној снази првенствено због потреба корисника података за подацима о стопи активности, запослености и незапослености.

6.4.2. Показатељ квалитета – Усклађеност између претходних и коначних података (CC2)

Претходни резултати Анкете о радној снази 2014 су исти као коначни, те се показатељ не рачуна.

6.4.3. Разлози за веће разлике између претходних и коначних података

Не постоје разлике између претходних и коначних података.

6.5. Усклађеност с резултатима референтног истраживања

6.5.1. Кратак опис референтног истраживања

Подаци о броју запослених из Анкете о радној снази могу се упоредити са подацима о броју запослених који се прикупљају провођењем редовне Полугодишње активности о запосленима и платама (РАД-1 март и РАД-1 септембар) у пословним субјектима, и истраживања о предузетницима и лицима која су код њих запослена (РАД-15). Број запослених у пословним субјектима је резултат обраде података Полугодишње статистичке активности (РАД-1 март и РАД-1 септембар), које пословни субјекти попуњавају на основу прописаних евиденција. Истраживањем су обухваћени пословни субјекти свих облика власништва, тијела државне власти свих нивоа, установе и друге организације. Подаци о предузетницима резултат су обраде истраживања РАД-15, и преузимају се од Пореске управе Републике Српске. Истраживањем о запосленима у пословним субјектима обухваћени су запослени који имају заснован радни однос без обзира на врсту радног односа и дужину радног времена.

6.5.2. Показатељ квалитета и учинка – Усклађеност са референтним подацима (ССЗ)

Запослени: $ССЗ = \frac{X-Y}{Y} = (305\ 000 - 242\ 000)/242\ 000 = 0,26$

Број запослених који је резултат анкетног истраживања већи је за 26% од броја запослених који се добије као резултат референтног сродног истраживања односно Полугодишње активности о запосленима и платама (РАД-1 март и РАД-1 септембар).

Незапослени: $ССЗ = \frac{X-Y}{Y} = (105\ 000 - 146\ 000)/146\ 000 = - 0,28$

Број незапослених који је резултат анкетног истраживања мањи је за 28% од броја незапослених који се добије као резултат референтног сродног истраживања, тј. од званичне евиденције броја незапослених у Заводу за запошљавање Републике Српске.

6.5.3. Разлози за већа одступања

Дефиниција радне снаге у Анкети о радној снази полази од објективне, стварне укључености појединца на тржишту рада, док она која се заснива на подацима административних евиденција полази од њиховог формалног, регистрованог статуса. Из овог произлази да административни подаци обухватају само регистроване запослене док АРС обухвата укупну запосленост. Прецизније речено, АРС обухвата слjedeће категорије које не обухватају административни извори података: samozапослени у пољоприведи, помажући чланови домаћинства, запослени у одбрани, запослени по уговору о дијелу, привремено или повремено запослени и запослени у неформалној економији.

Методолошке разлике између података из РАД-1 и РАД-15 и података добијених Анкетом о радној снази су:

- **Извор података:** административни подаци се базирају на прикупљању података о запосленима, који се заснивају на кадровској евиденцији пословних субјеката и на евиденцијама незапослених који су пријављени бироима за запошљавање, док се анкетни подаци заснивају на процијењеним подацима добијеним директним интервјуом у оквиру домаћинства изабраних случајним узорком;
- **Извјештајна јединица:** јединица извјештавања за прикупљање административних података је пословни субјекат, док је анкетна јединица извјештавања сваки члан случајно изабраног домаћинства;
- **Период посматрања:** административни подаци се односе на задњи дан у мјесецу, док се анкетни подаци односе на активност лица у референтном периоду;
- **Метод прикупљања:** подаци из административних извора добијају се путем извјештаја које достављају пословни субјекти, док се анкетни подаци прикупљају директним интервјуом од лица у домаћинствима која су изабрана у узорак;
- **Периодика прикупљања:** административни подаци се прикупљају полугодишње, док се АРС у Републици Српској проводи једанпут годишње.

7. Уступци – компромиси између излазних компоненти квалитета

Није предмет посебних анализа у Анкети о радној снази 2014.

8. Процјена корисничких потреба и перцепција корисника

8.1. Класификовање и разумијевање корисника

Кључни корисници података Анкете о радној снази су:

Савјет министара БиХ, Влада Републике Српске, министарства за рад и социјалну политику; Дирекција за економско планирање; Дирекција за европске интеграције; Агенција за рад и запошљавање БиХ, Завод за запошљавање Републике Српске; Привредна комора Републике Српске, Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа, општине, општинске агенције за развој малих и средњих предузећа, пословни субјекти, медији итд.

8.2. Мјерење перцепција и задовољства корисника

8.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Индекс задовољства корисника (US1)

Не обавља се посебно истраживање задовољства корисника овим производом тј. Анкетом.

8.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Вријеме протекло од задњег истраживања задовољства корисника (US2)

Не обавља се посебно истраживање задовољства корисника овим производом тј. Анкетом.

9. Трошкови и оптерећеност испитаника/извјештајних јединица

9.1. Трошкови Републичког завода за статистику

9.1.1 Показатељ квалитета и учинка – Годишњи оперативни трошкови, просјек према главним трошковним компонентама (PCR1)

Трошкови Анкете о радној снази у 2014. години

	Износ у КМ
Трошкови накнада спољним сарадницима-анкетарима и контролорима (Бруто)	53 880
Материјални трошкови (штампање образаца, билтена, набавка потрошног материјала)	800
Укупно	54 680

У трошковима нису приказане плате запослених и други трошкови Републичког завода за статистику Републике Српске.

9.2. Оптерећеност и трошкови испитаника/извјештајних јединица

9.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишње оптерећење испитаника у часовима и/или финансијским показатељима (PCR2)

Као показатељ оптерећености извјештајних јединица процјењује се вријеме, које извјештајне јединице проведу за учествовање у Анкети. Анкета која се проводи у домаћинствима, траје приближно 35 минута или око 11 минута по испитанику. Процјена коришћеног времена за Анкету о радној снази у домаћинствима је 1 800 часова. Потрошња времена код домаћинстава која нису учествовала у Анкети није укључена.

9.3. Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјере које треба предузети у циљу смањења трошкова и оптерећености извјештајних јединица:

- Смањење броја контаката са извјештајном јединицом;
- Коришћење административних података;
- Почетак коришћења података из Пописа становништва као пуног оквира за избор узорка тако да не би иста домаћинства била оптерећана са учествовањем у више анкета и статистичких активности.

10. Повјерљивост, транспарентност и заштита

10.1. Повјерљивост

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр.85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“, бр.49/06).

10.2. Транспарентност

Корисници су упознати са начином коришћења података из Анкете о радној снази. Нису уочене грешке у публикованим издањима Анкете о радној снази 2014, тако да није било потребе за корекцијама и њиховим објављивањем.

10.3. Заштита

Наведено у поглављу 10.1.

11. Закључак

У наредном периоду потребно је:

- Успоставити процедуре за потпуну евиденцију о исправкама у фази едитовања/уређивања података за све варијабле (не само за кључне);
- У сарадњи са ИТ особљем развити систем за евидентирање броја приступа on-line бази података и броја приступа електронским билтенима и саопштењима за поједине статистичке области (статистичка истраживања);
- Путем посебне Анкете о задовољству корисника обезбиједити информације о задовољству корисника за поједина статистичка истраживања.